

Razni otroci.

(Spisal Jos. Ciperle.)

2. Nezakonski otrok.

Veselja utriplje vsaka žila očetu, radosti poskakuje materi srcé, kadar jima Bog dá dete. Ali da se ga veselé stariši, v to ni jim treba Bog zna kolicnega bogastva; treba jim je samó pridnih rok ter dobre in resne volje, da skrbé za prospéh svojega zaroda.

In veselé se novorojenca tudi sosedje in sosede, znanci in prijatelji. Njega rojstni dan je prazničen dan za vso sorodovino. Podčerta se debelo v pratiki, ali vpiše se slovesno na platnice molitvene knjige. To veljá sevéda le o zakonskem otroku; ali gorjé nezakonskemu!

Veliko skerbí, koliko muk, koliko žalosti provzroči ta svoji materi že pred rojstvom! Kolikokrat vprašuje se: Kaj porekó ljudje? Kaj vsega ne bodo iznašli o meni? Ali ne bodo kazali s prstom za menoj? Ali me ne bodo imenovali vlačugo, nesramnico in Bog zná, kaj še vse? — In oni, kogar imelo bi imenovati dete očeta, sramuje se navadno otroka in matere. Kaj je pa tudi treba bilo otroka!

Kje se rodi navadno nezakonsko dete? Redko kedaj v gorki sobi na mehki postelji. Največ na polji, v hlevu, v hramu, kaki veži, ali celó na ulicah. Mnogo taci preživí komaj par uric na tej krasni zemlji. Tuga in skrb materina pred porodom, pomanjkanje vsake prve pomoči, slučajnost, a tudi nemarnost umoré premnogo taci otrok. Temu vsemu pridruži se dostikrat še obup, brezvestnost in krutost materina, in kaj strašnega pride večkrat potem, kažejo nam prežalostni dogodki v življenji. — Nezakonska mati živí največkrat v naj večih nadlogah. Boj za bitje, skrb za vsakdanji kruh žene jo po svetu na delo. Kajti kruha ne potrebuje odslej le za se, ampak tudi za svoje dete. Treba ji je zeló in težavniše delati, nego popred.

Kaki so pa tudi prvi dnevi življenja novorojenčevega? Nikdo ni ga vesel, nikdo ga ne občuduje, nikdo ni ponosen na - nj. Odveč, nadležen in zopern je vsakemu. Od vseh strani kliče se mu: „Kaj pa je tebe treba biló!“ —

Namestu da mu poje mati pesni pri zibelki, toči z njim vred bridke in grenke solzé. Ali nikdo je ne tolaži, nikdo ne pomiluje, nikdo ne briše solzá. — Kratko in malo: nezakonsko dete nima nikakor enakih pravic, kot zakonsko; kaj se vse ne prizanese temu! Kako svobodno smé kričati! Nikdo ga ne kara, ako je celó neposajeno, neukretno ali odurno. „Saj je še otrok“, izgovarja ga vse; „in otrok, ki ne kričí, nič vreden ni“. — Ali jok nezakonskega otroka dostikrat bolj potreben in opravičen dela le preglavico sosedom, vikša njih sovraštvo in črt.

In menite, da to sovraštvo nima nikacega vpliva na ubogega otroka? Oj gotovo! Tudi tuga in borno življenje materino ni niti v prospéh njega telesnih, niti dušnih močí. Ako sploh ostane živo tako dete, vender ni niti zdravo, niti veselo. Sploh veselih trenotkov zanj je le malo, malo.

Da si mati njegova lože služi dalje svoj kruh, in da tudi živí svobodnejše, izročí navadno takega otroka kaki drugi osebi v vzgojo. Ali to otroku vselej koristi, o tem se ne vprašuje dosti. Navadno ženske ne jemljó taci otrok iz ljubezni do otrok ali do človeštva. Takove osebe nimajo nikdar tolicege imetja, da bi zamogle preskerbljati mu dobrega in prijetnega živetja. Takov otrok jim je samó vir novih dohodkov, a on sam ne cení se preveč. Prvi so materi vedno še nje lastni otroci, takov rejenec je vedno zadnji. Da se zanemarja, suje in celó pretepa dostikrat brez vzroka, o tem ni treba dalje opisovati.

Kaj bode iz otroka? — O tem vprašuje se k večemu še njegova mati, ako ima kaj vesti. Krušna mati ga le redi, o vzgoji se sevéda govoriti ne more. Redi ga z najcenejšimi in najslabšimi jedili. Bolezni njegove ozdravlja največ narava sama. Ali njih kal običi predostikrat do poznih dni v njegovem telesu. Redi ga ženska sploh tako dolgo, dokler plačuje za - nj srenja ali mati. Šole največkrat otrok ne pozná, neznana ostane mu vsa dušna omika, neznano vse, kar bistri um, blaži serce ter nagiba voljo k dobremu. Trdo in osorno ravnanje njegovih rednikov zdivjá ga od dné do dné bolj in bolj.

Kako bilo naj bi tudi drugače? Saj iz duše njegove ni lahko odstraniti utisov, posebno utisov prve vzgoje. Preradi ostanó ti v nji do konca življenja. Ali vpliva na njo vse: jed, pijača, nebó, zrak, stanovanje, okolica in ljudje. Kaj bode tedaj iz njega?

Ko ne bode več plačevala za - nj srenja ali mati, izgnala ga bode krušna mati iz hiše. Kdo jo bode karal za to? Saj ima ubožica sama svojih otrok dovolj; kakó naj se ji neki priraste to dete na serce? Šlo bode, kamor bode hotelo, s trebuhom za kruhom, saj je svet velik.

Iznano iz hiše tava po svetu. Ubožec! — „Kdo je tvoj oče?“ vprašujó ga ljudje, kojim se ponuja v službo. — „Ne vem,“ odgovarja izgnanec. — Nikomur ni po volji takov odgovor. — „Kam s teboj, ker nimaš očeta!“ očita se mu. „Ne potrebujemo te, pojdi h komu drugemu!“ — In gre k drugemu, tretjemu, četrtemu, i. t. d. Vsak vprašuje ga enako, vsak odganja ga enako. Nezakonski otrok in vlačugar, — ta dva pojma zedinjata se le prerada.

Rad bi delal, rad si služil pošteno svoj kruh; ali ni mu dano prijeti se dela. Ali treba mu je hrane, treba obleke, treba stanovanja. S kako malim bil bi zadovoljen, s kako malim srečen in zadovoljen. Še tega nima, še to se mu oporeka in odreka.

Utrujen in lačen zaspí ob poti. Hvala Bogu! zdaj ima kruha, lepega belega kruha, zdaj gre celó v gostilno, ter pije tam sladko vince. Kaj bi ga tudi ne pil! Saj ima tudi groš, in še drugim daje za vino. Pridejo godci v gostilno, zaigrajo okroglo, in on zavrtí se tudi z družbo. A nastane prepír, pretep, prime ga močnejša roka, ter ga vrže iz gostilne. Čuti svoj pad — in glej! vse je minulo. Bila je le sanja, prazna sanja. Zbudil se je zopet ob poti, kjer se je vlegel sinoči.

Lepo jutro je. Ljubo sveti božje solnce, ter ogreva s svojimi žárki zemljo. Veseli zapuščajo ljudje svoja ležišča, ter gredó po opravkih. Ali naš ubožec je otožen in čmenren. Lakota je huda.

Kmalu potem vidimo ga stati ob poti s klobukom v roci, ter nagovarjati mimo gredoče ljudi za kak majhen dar. Toda kaj čuje! — „Ali te ni sram prositi! Delat pojdi, delat! Fej te bodi mladi potepúh! Prelén si za delo, kaj ne! Odlazi vlačugar!“

Odlazi v istini. Ide dalje in dalje. Gre mimo prodajalnice, v koji prodajajo razna jedila. Kako okusno so izložena, kako vabljiva so! — Znabiti dobodem tukaj česa, misli si, ter vstopi v prodajalnico. — „Dober dan!“ pozdravi ga prijazno kupec. „Česa želite?“ — Kupci so navadno prijazni z vsakim prišlecem. — „Prosim vas, dajte mi kaj jesti. Ves dan nisem jedel ničesa!“ — Kupcu ni imenit takov otožen glas. Imenit mu je bolj odločno zahtevanje tega ali onega blaga. Kajti kdor ima denar v žepu, ni preponižen in preotožen. Zato vpraša kupec potem že manj prijazno: „Ali imaš tudi plačati s čim?“ — „Nimam! Dajte mi kaj v bogajme!“ — Kupec se zagrozi nad prišlecem: „Poberi se capin, od koder si prišel! Brez novecev ne dajem nič blagá!“

Čudno, kako se je izpremenil na mah kupec! Ali njega blago ni izgubilo nič svojega mika za ubožca. Še bolj vabljivo in poželjivo se mu dozdeva. — „Če mi ne daste